

Το πού βρέθηκε ο Οδυσσέας με τους συντρόφους του η Οδύσσεια το τοποθετεί σε χώρα του μύθου. Ο Θουκυδίδης (Στ' 2, 1) γράφει ότι «παλαιότατοι κάτοικοι τμήματος (της Σικελίας) αναφέρονται οι Κύκλωπες και οι Λαιστρυγόνες, των οποίων ούτε την καταγωγή είμαι σε θέση να γνωρίζω ούτε από πού ήρθαν ούτε πού πήγαν». Ο Ευριπίδης («Κύκλωπας», στίχος 20) γίνεται πιο συγκεκριμένος, βάζοντας τον Οδυσσέα να λέει ότι η θάλασσα «μας έριξε εδώ, στο πετροβούνι της Αίτνας» και (στίχος 62) «μέσα στους βράχους της Αίτνας». Και όλα αυτά σημαίνουν ότι ο Οδυσσέας έμελλε να συναντηθεί με τον Κύκλωπα Πολύφημο, γιο του Ποσειδώνα και της (κόρης του Φόρκυ) Θόωσας, στην περιοχή του ηφαιστείου της Αίτνας, στη Σικελία. Ούτε ποιον θα αντιμετώπιζε, γνώριζε, ούτε τι ακριβώς τον περίμενε.

Οι Κύκλωπες που ζούσαν εκεί ήταν λαός άγριων και απολίτιστων βοσκών που ούτε πόλεις ήξεραν να οργανώσουν ούτε πλοία να ναυπηγήσουν (γι' αυτό και κανένας τους δεν είχε δοκιμάσει να φτάσει ως το έρημο νησί απέναντι) ούτε χωράφια να οργώσουν. Έμεναν σε τεράστιες σπηλιές, καθένας με τη δική του οικογένεια, ξεκομμένοι ο ένας από τον άλλον. Ήταν πελώριοι, με μόνο ένα μάτι στη μέση του μετώπου, ανθρωποφάγοι αν τους τύχαινε και το μόνο που μπορούσαν να φτιάξουν με τα χέρια τους ήταν το τυρί.

Το πλοίο με τον Οδυσσέα και τους άνδρες του έπιασε σε μian ακτή από όπου φαινόταν μια πολύ μεγάλη σπηλιά που έδειχνε να κατοικείται. Ο ήρωας διάλεξε δώδεκα άντρες, πήρε και το κρασί του Μάρωνα και κίνησε για τη σπηλιά, αφήνοντας τους άλλους στο πλοίο, στην ακτή. Η σπηλιά ήταν διευθετημένη σε χώρους μαντριά με κατσίκες και πρόβατα και στοίβες τυριά. Κι έδειχνε πως κάποιος γίγαντας έπρεπε να μένει εκεί. Οι άντρες είχαν τρομάξει με το περίεργο περιβάλλον. Πρότειναν ν' αρπάξουν όσο τυρί μπορούσαν να κουβαλήσουν, να πάρουν και κάμποσα ζωντανά και να σηκωθούν να φύγουν, όσο ήταν καιρός. Ο Οδυσσέας, αντίθετα, είχε μεγάλη περιέργεια να γνωρίσει τον κάτοικο της σπηλιάς. Ήταν βέβαιος πως όχι μόνο θα τους καλοδεχόταν αλλά και θα τους πρόσφερε δώρα, ξένοι καθώς ήταν. Άναψαν φωτιά, έφαγαν τυρί και περίμεναν.

Ο Κύκλωπας Πολύφημος επέστρεψε στη σπηλιά του μετά το ηλιοβασίλεμα. Τρόμαξαν και μόνο που τον είδαν οι άνδρες του Οδυσσέα, έτσι τεράστιος και άγριος που ήταν. Κρύφτηκαν και τον παρακολουθούσαν. Ο Κύκλωπας, χωρίς να τους έχει αντιληφθεί, έμπασε στα μαντριά τα κοπάδια που έφερνε μαζί του, άρμεξε όσα από τα ζωντανά είχαν γάλα και σφάλισε το άνοιγμα της σπηλιάς μετακινώντας ένα βράχο που ο Οδυσσέας και όλοι μαζί οι άντρες του ούτε να κουνήσουν δε θα μπορούσαν. Μετά, άναψε φωτιά. Τότε, το ένα και μοναδικό μάτι του πήρε είδηση τους απρόσκλητους ξένους. Παραξενεμένος, τους ρώτησε, ποιοι είναι.

Ο Οδυσσέας βγήκε μπροστά, του είπε ότι γυρίζουν από την Τροία και βρέθηκαν εκεί εξαιτίας των ανέμων που τους έβγαλαν από τη ρότα τους. Του ζήτησε να τους σεβαστεί ως ξένους που προστατεύονται από τον Δία. Ο Πολύφημος του απάντησε ότι δεν τον ενδιαφέρουν ο Δίας και οι άλλοι θεοί καθώς οι Κύκλωπες είναι ανώτεροί τους. Και ρώτησε, σε ποιο σημείο ήταν αραγμένο το πλοίο τους. Ο Οδυσσέας είπε πως πλοίο δεν υπάρχει. Είχε τσακιστεί στα βράχια κι οι μόνοι που γλίτωσαν, ήταν αυτοί. Ο Κύκλωπας άρπαξε δυο από τους άνδρες, τους τίναξε στα βράχια σκοτώνοντάς τους κι έπειτα έκατσε και τους έφαγε. Ο Οδυσσέας και οι υπόλοιποι παρακολουθούσαν με φρίκη, ανήμποροι να αντιδράσουν. Μετά το απρόσμενο γεύμα του, ο Πολύφημος το έριξε στον ύπνο.

Ο Οδυσσέας σκέφτηκε να τον σκοτώσει την ώρα που κοιμόταν. Θυμήθηκε όμως τον βράχο που έφραζε την πόρτα. Μόνο ο Πολύφημος μπορούσε να τον μετακινήσει. Αν τον σκότωναν, ήταν καταδικασμένοι να μείνουν για πάντα φυλακισμένοι στη σπηλιά και να πεθάνουν εκεί. Κι ενώ ο Κύκλωπας κοιμόταν του καλού καιρού, ο Οδυσσέας και οι άντρες του ξαγρυπνούσαν προσπαθώντας να σκεφτούν πώς θα γλιτώσουν.

Το πρωί, ο Πολύφημος ξύπνησε, άναψε φωτιά, άρμεξε πάλι τις προβατίνες, έκανε τις πρωινές δουλειές του, άρπαξε άλλους δυο από τους άντρες του Οδυσσέα, τους έφαγε για πρωινό κι απέσυρε τον βράχο από το άνοιγμα. Έβγαλε τα κοπάδια του έξω, έφραξε πάλι το άνοιγμα κι έφυγε.

(τελευταία επεξεργασία, 6 Μαΐου 2022)